

Številka: 00104-169/2019/5

Datum: 18. 7. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje mag. Branka Grimsa v zvezi z neuvrstitvijo Turčije na seznam varnih izvornih držav

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije mag. Branko Grims je 19. 6. 2019 preko predsednika Državnega zbora Republike Slovenije mag. Dejana Židana na Vlado Republike Slovenije naslovil poslansko vprašanje v zvezi z neuvrstitvijo Turčije na seznam varnih izvornih držav.

Odgovor Vlade Republike Slovenije:

- 1. Zakaj je Vlada RS umaknila Turčijo s seznama varnih izvornih držav, saj to daje ilegalnim migrantom povsem napačen signal, hkrati pa dodatno slabi mednarodni ugled Republike Slovenije, saj vlada s to potezo dejansko enostransko ruši dogovor Evropske unije in Turčije iz leta 2016, izpodkopava dogovorjeno enotno evropsko zunanjo politiko ter očitno dodatno ogroža položaj Slovenije kot članice Schengenskega območja?**

Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: zakon) v tretjem odstavku 61. člena določa, da varno izvorno državo na podlagi meril, ki jih določa zakon, razglasi Vlada Republike Slovenije na predlog Ministrstva za notranje zadeve, ki redno spremlja razmere v državi na podlagi informacij drugih držav članic EU ter drugih institucij EU in ustreznih mednarodnih organizacij.

Če ministrstvo ugotovi bistveno poslabšanje položaja človekovih pravic v državi, ki je bila razglašena za varno, ali če se pojavijo dvomi o izpolnjevanju pogojev za varno izvorno državo, znova preveri, ali se država še lahko opredeli kot varna izvorna država, in predlaga razveljavitev odločitve o določitvi države za varno izvorno državo, če ugotovi, da pogoji za njeno razglasitev za varno izvorno državo niso več izpolnjeni.

V skladu s prvim odstavkom 61. člena zakona se tretja država šteje za varno izvorno državo, če je na podlagi pravnega položaja, uporabe prava v okviru demokratičnega sistema in splošnih političnih okoliščin mogoče sklepati, da v njej na splošno in redno ni nikakršnega preganjanja, kakor je opredeljeno v 26. členu zakona,¹ mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.

---

¹ Dejanja preganjanja v skladu z 1. A členom Ženevske konvencije so predvsem: dejanja fizičnega ali psihičnega nasilja, vključno z dejanji spolnega nasilja; pravni, upravni, policijski ali sodni ukrepi, ki so sami po sebi diskriminatorni ali izvedeni na diskriminatoren način; pregon ali kazen, ki je nesorazmerna ali diskriminatorna; nedostopnost sodnega varstva, ki ima za posledico nesorazmerno ali diskriminatorno kazen; pregon ali kazen zaradi zavrnitve služenja vojaškega roka v spopadu, če bi služenje vojaškega roka vključevalo kazniva dejanja ali dejanja, ki spadajo med razloge za izključitev iz statusa begunca; dejanja, ki so povezana s spolom ali usmerjena na otroke.

Tretja država se za prosilca lahko šteje za varno izvorno državo, če ima prosilec državljanstvo te države ali je oseba brez državljanstva in je imel v tej državi običajno prebivališče in če prosilec ni izkazal tehtnih razlogov, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da ta država ob upoštevanju njegovih posebnih okoliščin v smislu izpolnjevanja pogojev za mednarodno zaščito zanj ni varna izvorna država.

V skladu z drugim odstavkom 61. člena zakona se pri ugotavljanju, ali je tretja država varna izvorna država, med drugim upošteva tudi obseg zagotavljanja varnosti pred preganjanjem ali zlorabami s:

- predpisi države in načinom, na katerega se ti uporabljajo;
- spoštovanjem pravic in svoboščin, določenih v Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, v Mednarodnem paktu o državljanskih in političnih pravicah in v Konvenciji Združenih narodov proti mučenju, zlasti pa pravic, od katerih v skladu z drugim odstavkom 15. člena Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ni mogoče odstopati;
- upoštevanjem načela nevračanja v skladu z Ženevsko konvencijo;
- obstojem sistema učinkovitih pravnih sredstev zoper kršitve pravic in svoboščin, določenih v Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Vlada Republike Slovenije je izdala nov Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav (Uradni list RS, št. 38/19) na novi pravni podlagi, t. j. Zakonu o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo), ki je nadomestil prej veljavni Zakon o mednarodni zaščiti, na podlagi katerega je bil izdan do sedaj veljavni Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav (Uradni list RS, št. 13/16), ki je bil z novim odlokom razveljavljen. Na seznamu varnih izvornih držav po ponovni preučitvi stanja v primerjavi z do sedaj veljavnim odlokom ostajajo Albanija, Alžirija, Bangladeš, Bosna in Hercegovina, Črna Gora, Egipt, Kosovo, Severna Makedonija, Srbija in Tunizija. Iz seznama je bila umaknjena Turčija, saj je ministrstvo na podlagi preučitve stanja položaja človekovih pravic v Turčiji ugotovilo, da se je stanje poslabšalo do te mere, da Turčija ne izpolnjuje pogojev za njeno razglasitev kot varno izvorno državo. Na seznam so bile dodane Gruzija, Nepal in Senegal. V omenjenih državah po preučitvi stanja na splošno in redno ni preganjanja, mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in ni ogroženosti zaradi vsesplošnega nasilja v razmerah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada, zato se države lahko šteje za varne izvirne.

Glede Turčije je Ministrstvo za notranje zadeve ugotovilo sledeče:

V Turčiji so 15. julija 2016 deli vojske poskusili izvesti državni udar na predsednika Erdoğana ter vlado Stranke za pravičnost in razvoj. V poskusu državnega udara so turški parlament bombardirali z lovskimi letali, umrlo pa je vsaj 241 državljanov in uslužbencev vladnih organov kazenskega pregona. Poskus državnega udara je bil nemudoma zatrt. Vlada, ki so jo pri tem podprle glavne opozicijske stranke, je za organizacijo prevrata obtožila Gülenovo² gibanje in ga označila za teroristično organizacijo. Ko je predsednik razglasil izredne razmere, je vlada dobila pooblastila, da odstrani vse dejanske in domnevne güleniste iz vseh državnih ustanov. Zaprli so

---

² Predsednik Recep Tayyip Erdoğan in Fethullah Gülen sta leta 2007 sklenila trdno zavezništvo, ki pa je razpadlo leta 2013, ko so Gülenu naklonjeni sodniki Erdoğana obtožili korupcije. Ta je začel ukrepati proti gibanju Gülen, kar je med drugim vključevalo tudi zapiranje Gülenovih šol. Maja 2016 je Erdoğan gibanje razglasil za nezakonito teroristično organizacijo, skupina pa je bila že aprila 2015 uvrščena na seznam organizacij, ki ogrožajo Turčijo.

tisoče vojakov in sprožili obsežne čistke med javnimi uslužbenci, policijo, učitelji, sodniki in tožilci. Večina zaprtih, odpuščenih ali začasno odstavljenih je bila obtožena privrženosti Gülenu. Naslednji dan po poskusu državnega udara je Višji svet sodnikov in tožilcev izdal seznam 2745 sodnikov in tožilcev, ki so bili suspendirani zaradi suma povezav z Gülenovim gibanjem. Seznam je bil objavljen v medijih, policija pa je začela z aretacijami tistih na seznamu.

Odpuščanje oziroma suspendiranje javnih uslužbencev z odlokom brez postopka se je nadaljevalo. Od julija 2016 je bilo odpuščenih več kot 110.000 javnih uslužbencev. Številni mediji, združenja, organizacije, ustanove, zasebne bolnišnice in izobraževalne ustanove, ki jih je vlada z odlokom zaprla, so tudi v letu 2017 ostale zaprte, njihovo premoženje pa zaplenjeno brez možnosti odškodnine.

Letno poročilo Amnesty International iz februarja 2018 glede stanja človekovih pravic v Turčiji navaja:

»Izredno stanje, ki je bilo razglašeno po poskusu prevrata julija 2016, je ostalo v veljavi celo leto. Utrlo je pot nezakonitim omejitvam človekovih pravic in vladi omogočilo sprejetje zakonov, ki presegajo učinkovito preiskavo s strani parlamenta in sodišč. ....Več kot 50.000 ljudi je bilo privedenih v pred-sodno pridržanje..... Samovoljna, dolgotrajna in kazenska pred-sodna pridržanja ter kršitve poštenega sojenja so se dogajala rutinsko.....«.

Angleško notranje ministrstvo je aprila 2017 v svojem poročilu navedlo:

»2.2.6 Po poskusu državnega udara je predsednik Erdogan razglasil trimesečno izredno stanje po vsej državi, ki naj bi veljalo od 20. 7. 2016. Izredno stanje je bilo nato oktobra 2016 podaljšano še za tri mesece, 3. 1. 2017 pa še za nadaljnje tri. Med izrednim stanjem so bila vladi podeljena pooblastila, da odstrani vse dejanske in domnevne güleniste iz vseh državnih ustanov.....

2.2.7 Od poskusa državnega udara, zlasti po razglasitvi izrednega stanja, je bila posebna pozornost usmerjena na vsakršne posameznike oziroma skupine, ki bi utegnile biti povezane z gülenističnim gibanjem, še posebej v izobraževalnem, medijskem, vojaškem in pravosodnem sektorju. Deset tisoč ljudi je bilo začasno odstavljenih ali odpuščenih, vključno z višjimi vojaškimi častniki, vladnimi uradniki, policisti in učitelji.

5.3.5....Oblastem je omogočeno, da prekličejo ali zasežejo potne liste kogar koli, ki je v postopku preiskave. Prvega septembra je bilo s spremembo odloka to pooblastilo razširjeno tako, da oblastem omogoča, da prekličejo ali zasežejo potne liste soprogov/soprog oziroma partnerjev/partnerk oseb, ki so v postopku preiskave....

5.5.1 Drugega oktobra 2016 je postaja BBC News opozorila: Na deset tisoče ljudi iz vseh slojev družbe je bilo odstranjenih z njihovih delovnih mest, vključno z višjimi vojaškimi častniki, vladnimi uslužbenci in učitelji.

5.5.3 UNHCR je opozoril, da je od poskusa državnega udara 15. julija, zlasti pa od razglasitve izrednega stanja 20. julija, turška družba priča stopnjevanju števila priporov in čistk, zlasti v izobraževalnem, medijskem, vojaškem in pravosodnem sektorju.

7.5.1 .....Z začetnim odpustom več kot 1.000 častnikov s čini je država uradno razrešila skoraj 44 odstotkov generalov kopenskih sil, 42 odstotkov generalov iz letalskih sil in 58 odstotkov mornariških admiralov. Do 31. julija 2016 je skupno število odpuščenih vojakov presegllo 3.000, število pridržanih vojakov različnih činov pa se je gibalo okoli 8.000.

9.4.12 .... Amnesty International je zbrala verodostojne dokaze o tem, da so priporniki v Turčiji podvrženi pretepanju in mučenju, tudi posilstvom, v uradnih in neuradnih centrih za pridržanje po državi.... V splošnem se zdi, da je najslabše ravnanje v priporu rezervirano za višje vojaške častnike.«

V času izrednih razmer³, uvedenih julija 2016, predsednik vodi kabinet, ki lahko sprejema odloke brez potrditve parlamenta ali možnosti pritožbe na ustavno sodišče. Številni sprejeti odloki po poročanju organizacije Human Rights Watch določajo ukrepe, ki spodbujajo spoštovanje človekovih pravic in so v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi Turčije na področju človekovih pravic.

Na referendumu aprila 2017 so volivci potrdili ustavne spremembe, s katerimi je Turčija uvedla predsedniško obliko vladavine, kar je največja politična sprememba v zadnjih desetletjih. Nov, predsedniški sistem, ki utrjuje sedanjo oblast, po mnenju organizacije Human Rights Watch pomeni nazadovanje na področju spoštovanja človekovih pravic in svoboščin ter vladavine prava. Sistem nima učinkovitega nadzora nad izvršilno oblastjo, pristojnosti parlamenta so namreč omejene, predsedniški nadzor nad večino imenovanj v sodstvu pa se je utrdil. Predsedniški sistem je bil v celoti vzpostavljen po predsedniških volitvah junija 2018.

Ustavne spremembe, ki bodo po večini začele veljati po predsedniških volitvah 2019, prinašajo zelo obsežne spremembe. Kot opozarja Beneška komisija pri Svetu Evrope, spremembe ne temeljijo na logični delitvi oblasti, ki je značilna za demokratične predsedniške sisteme, in vodijo k prekomerni koncentraciji moči izvršne veje oblasti v rokah predsednika ter oslABLjeni moči parlamentarnega nadzora nad to oblastjo. Ustavne spremembe prav tako povečujejo kontrolo izvršne veje nad sodno vejo oblasti tako, da je predsednik pristojen za imenovanje 6 od 13 članov Visokega sveta sodnikov in tožilcev. Ostalih sedem članov imenuje parlament. Na ta način je ogrožena neodvisnost sodstva.

Beneška komisija je v svojem mnenju o ustavnih spremembah v Turčiji izpostavila najbolj pereče glede ločevanja vej oblasti:

- Predsednik izvršno oblast izvaja sam, brez nadzora imenuje in razrešuje ministre, ki ne sestavljajo »kolegijske vlade«, ter imenuje in razrešuje vse višje uradnike na podlagi kriterijev, ki jih določa sam.
- Predsednik lahko izbere enega ali več podpredsednikov brez potrditve parlamenta, eden od podpredsednikov pa je pooblaščen za izvajanje predsedniške funkcije v primeručasne odsotnosti predsednika.
- Predsednik, podpredsedniki in ministri so za svoja dejanja odgovorni le v primeru ustavne obtožbe (impeachment), ki pa je zelo šibko orodje parlamentarnega nadzora.
- Predsednik je lahko član ali celo vodja njegove politične stranke, kar mu daje vpliv na zakonodajalca.
- Uveden je princip obvezne hkratne izvedbe predsedniških in parlamentarnih volitev.
- Predsednik lahko razpusti parlament na kakršnikoli osnovi, kar je skrajno tuje demokratičnim predsedniškim sistemom, hkrati pa je v tem primeru obvezan sklicati predčasne predsedniške volitve. Tak način reševanja političnih težav je z milo besedo lahko opisan kot rudimentaren.
- Predsednik ima možnost dobiti še tretji mandat, če parlament odloči ponoviti volitve med njegovim drugim mandatom. To je neupravičena izjema pri omejitvi na dva predsedniška mandata, ki jih je prej določala turška ustava in ki ustrezata dobri praksi v Evropi.

---

³ Turška vlada je julija 2018 ukinila izredno stanje, to je dve leti po poskusu državnega udara.

- Predsednik ima tudi obsežno moč izdaje predsedniških odlokov brez potrebnega pooblastila, ki bi ga moralo preučiti ustavno sodišče, čeprav načeloma zakoni nadvladajo predsedniške odloke, ustavne spremembe niso zagotovile vpeljave učinkovitega mehanizma v praksi.
- Predsednik ima ekskluzivno pravico razglasitve izrednega stanja in lahko v takem stanju izdaja predsedniške odloke brez omejitev.

V luči zapsanega Beneška komisija ugotavlja, da ustavne spremembe v Turčijo vpeljujejo predsedniški sistem, ki pa nima dovolj varoval, da bi preprečeval, da sistem postane avtoritaren.

Poročilo Urada Visokega komisarja za človekove pravice Združenih narodov za leto 2017 navaja, da je rutinsko podaljševanje izrednega stanja vodilo v številne kršitve človekovih pravic več sto tisoč ljudi – od arbitrarnega odvzema pravice do dela in svobode gibanja do mučenja in drugega slabega ravnanja, arbitrarnih pridržanj in kršitev pravic do svobode združevanja in izražanja.

V poročilu opozarjajo, da je izredno stanje povzročilo poslabšanje stanja na področju človekovih pravic in erozijo vladavine prava, kar ima lahko dolgoročne posledice na institucionalno in socialnoekonomsko strukturo v Turčiji.

Ena od najbolj zaskrbljujočih kršitev, ki jih v poročilu navajajo, je priprtje okoli 100 žensk, ki so bile noseče ali so pravkar rodile, češ da so sodelavke partnerjev, ki so bili osumljeni povezave s terorističnimi organizacijami. Nekatere so bile pridržane z otroki, druge pa so bile od njih nasilno ločene.

Poročilo navaja, da je bilo do konca 2017 izdanih 22 izrednih odlokov, med katerimi so številni urejali zadeve, ki niso bile povezane z izrednim stanjem, in so bili uporabljeni za omejitve številnih legitimnih aktivnosti civilne družbe.

V poročilu posebnega poročevalca ZN o napredovanju in varstvu pravice do svobode mišljenja in izražanja je uvodoma ugotovljeno, da je Turčija kmalu po poskusu državnega udara razglasila izredno stanje ter odstopila od Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah ter Evropske konvencije o človekovih pravicah ter sprejela vrsto odlokov, ki so bili po trditvah oblasti namenjeni naslavljanju varnostnih groženj, ki so povzročile poskus državnega udara. Ti odloki so dopolnili že tako ali tako številne protiteroristične zakone in odloke o prepovedi izražanja, kot npr. kritično izražanje glede predsednika in vladnih uslužbencev. Kumulativno so zakoni pred poskusom državnega udara in tisti, ki so poskusu sledili, dali široko in nepregledno diskrecijo ukrepanja proti novinarjem, pisateljem, univerzam, pravnikom, civilnim uslužbencem, zagovornikom človekovih pravic in številnim drugim. S tem je bilo ustvarjeno eno najhujših okolij za svobodo izražanja v Turčiji v desetletjih, če ne najhujše v njeni moderni zgodovini.

Posebni poročevalec ZN o mučenju in drugih krutih, nečloveških in ponižujočih ravnanjih ter kaznovanju je v svojem poročilu ugotovil, da je Turčija sprejela zakonodajo (nekatera je bila v vmesnem času že razveljavljena), ki ustvarja spodbudno okolje za mučenje in druge oblike slabega ravnanja, predvsem:

- podaljšanje obdobja pripora brez sodnega preizkusa na 30 dni;
- podaljšanje obdobja brez dostopa do odvetnika na pet dni;
- onemogočanje zaupnih izmenjav informacij med osumljenci terorističnih dejanj in njihovimi odvetniki;
- uvedba imunitete pred kazenskim pregonom za protiteroristične sile, ki delujejo na jugovzhodu;

- suspenz oziroma odpust več tisoč sodnikov, tožilcev in drugih uradnikov je povzročilo hude zamude pri posameznih sodnih in administrativnih postopkih ter obravnavi pritožb.

Human Rights Watch je januarja 2017 poročal:

».... Ostri ukrepi, ki so sledili poskusu prevrata, so značilni za naraščajočo avtoritarnost vlade.....Slabitev varovalk pred zlorabo v priporu v času izrednih razmer so spremljala vse številčnejša poročila o mučenju in slabem ravnanju v policijskem priporu, na primer o pretepanju in slačenju pripornikov, uporabi prisilnih položajev, ki povzročajo bolečine (t.i. stress positions), grožnje s posilstvom, pa tudi o grožnjah odvetnikom in poseganju v zdravniške preglede.....

Letno poročilo Amnesty International o stanju človekovih pravic v Turčiji iz februarja 2017 navaja:

».... Skoraj 90.000 javnih uslužbencev, vključno z učitelji, policisti in vojaškimi uradniki, zdravniki, sodniki in tožilci, je bilo odpuščenih.... Povečalo se je število poročil o primerih mučenja in drugih oblik slabega ravnanja...«.

Zaradi odpuščanja in zamud pri postopkih upravnega imenovanja, turške institucije za človekove pravice, ki opravljajo funkcijo nacionalnega preventivnega mehanizma, ne morejo izvajati rednih, neodvisnih in objektivnih nadzorov v vseh prostorih pridržanja v Turčiji.

V poročilu organizacije Civil Rights Defenders Država v nevarnosti: Ko izjeme postanejo nove norme, ugotavljajo, da se je v letih 2016 in 2017 število poročanj o primerih mučenja in drugega slabega ravnanja v priporih povečalo, še posebej v primerih pridržanja oseb v skladu s protiteroristično zakonodajo. To kaže na dramatično odstopanje od ničelne tolerance do mučenja, ki je bila sprejeta v procesu kandidature Turčije za članico EU v prvem desetletju 2000-ih.

Kot navaja poročilo, se je od julija 2016 spoštovanje človekovih pravic v Turčiji zelo poslabšalo. Turško - kurdski mirovni proces je propadel, številni mediji so bili zaprti, predsednik Erdogan pa je pričel s čistko vseh nasprotnikov njegove vladavine. V nasprotju s prejšnjimi državnimi udari je erozija vladavine prava dosegla neprimerljivo raven, kršenje človekovih pravic se je razširilo na številne sektorje, ki prej niso bili ogroženi, množično ciljanje določenih poklicev je lahko opisano kot anomalija. Še posebej zaskrbljujoče pa je vračanje k mučenju in drugim krutim, nečloveškim in ponižujočim ravnanjem ter kaznovanjem, vključno s smrtmi v času pridržanja ter prijavljenimi primeri prisilnega izginotja. Ker je pravica do življenja in fizične integritete ogrožena, so tudi ostale pravice in temeljne svoboščine resno ogrožene. Pravica do svobode govora, poštenega sojenja, svobodnega združevanja kot tudi pravica do svobode mišljenja, vesti in vere so ogrožene. Trganje turške družbe je povzročilo povečanje diskriminacije in preganjanja, medtem ko so se depriviligiranim skupinam, kot so ženske, otroci, seksualne, etnične in verske manjšine, ter beguncem pravice še dodatno zmanjšale.

Po podatkih UNHCR je Turčija država, ki gosti največje število beguncev na svetu, med njimi več kot 3,5 milijona sirskih beguncev, ki imajo status začasne zaščite, in več kot 380.000 prosilcev za mednarodno zaščito in beguncev iz drugih držav.

Amnesty International poroča o skupinskih izgonih sirskih in iraških beguncev in prosilcev za mednarodno zaščito iz centrov v vzhodni Turčiji. Po navedbah v poročilih je bilo prisilno vrnjenih okoli 200 Iračanov in 200 Sircev potem, ko so jih uradniki posamično prisilili k podpisu obrazcev o prostovoljni vrnitvi.

Prosilci za mednarodno zaščito imajo načeloma pravico ostati na ozemlju Turčije, dokler traja postopek za priznanje mednarodne zaščite. Izjeme v okviru te pravice, sprejete oktobra 2016, so določile, da se lahko odločitev o izgonu prosilca za mednarodno zaščito sprejme kadarkoli med postopkom mednarodne zaščite iz razlogov: vodenja, članstva ali podpore teroristični organizaciji ter grožnje javnemu redu ali javnemu zdravju ali povezave s teroristično organizacijo, ki jo kot tako določijo mednarodne institucije in organizacije.

Reforma, ki jo je določil Odlok, št. 676 omogoča nezakonite deportacije prosilcev za mednarodno zaščito iz prej omenjenih razlogov, ki pa so nejasni in omogočajo široko interpretacijo. Reforma je kritizirana zaradi omogočanja in povečevanja možnosti arbitrarnih deportacij, ki ogrožajo življenje in varnost beguncev.

Sodišča pogosto ustavijo deportacije, da bi preprečila vrnitve (*refoulement*). Glede na to, da sodbe prvostopenjskega upravnega sodišča v Turčiji niso javne, strokovnjaki in pravniki težko ocenijo učinkovitost in strokovnost sodnih odločitev. Večina strokovnjakov se strinja, da ne obstaja enotna uporaba načela *non-refoulement* v pritožbenih postopkih na upravnem sodišču glede odločitev o izgonu. Amnesty International poroča o primeru, ko upravno sodišče ni upoštevalo tveganja slabega ravnanja ob vrnitvi osebe v Sirijo in je pritožbo zavrnilo na podlagi, da ni bila vložena v roku.

Tudi v primerih, ko je dejanski izgon ustavljen s strani upravnega sodišča, je spoštovanje odločitev sodišč arbitrarna in odvisna od posameznega policijskega uslužbenca. Pravni zastopniki v primeru Gaziantep in Izmir so poročali o primerih strank, ki so bile izgnane brez vednosti njihovih pravnih zastopnikov, navkljub obstoju začasnega ukrepa, ki je to preprečeval.

Od uveljavitve Odloka, št. 676 je edini učinkovit ukrep, ki preprečuje odstranitev, pritožba na ustavno sodišče, skupaj z zahtevo za začasno ustavitev izгона. Ustavno sodišče je v različnih primerih ugodilo zahtevam za odlog, da bi zaščitilo posameznike pred izgonom. V letu 2017 je bilo vloženih približno 700 zahtev za začasno ustavitev izгона.

V letu 2017 je ustavno sodišče začelo zavračati zahteve za začasen odlog oziroma zahtevam ugoditi le za obdobje od enega do treh mesecev. Po tem obdobju mora oseba vložiti ponovno zahtevo.

Politični dogodki v Turčiji, še posebej v stanju izrednih razmer, so znatno povečali tveganje za vračanje prosilcev za mednarodno zaščito in oseb z mednarodno zaščito in s tem kršitve temeljnega načela nevračanja.

Vlada Republike Slovenije pojasnjuje tudi,:

- da se koncept varne izvorne države uporablja v okviru presoje upravičenosti do mednarodne zaščite, torej le za tiste osebe, ki so v Republiki Sloveniji podale prošnjo za mednarodno zaščito, v postopku obravnave njihove prošnje, in ne za nezakonite migrante
- da uporaba koncepta varne izvorne države pomeni, da se lahko prošnja prosilca obravnava v pospešenem postopku in se lahko zavrne kot očitno neutemeljena (v kolikor prosilec, ki je državljani države, ki je na seznamu varnih izvornih držav, izkaže tehtne razloge, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da ta država ob upoštevanju njegovih posebnih okoliščin v smislu izpolnjevanja pogojev za mednarodno zaščito zanj ni varna izvorna država, se njegova prošnja obravnava v rednem postopku). Umik Turčije iz seznama varnih izvornih držav pomeni, da se ta koncept za Turčijo ne bo uporabljal več, torej

prošnje za mednarodno zaščito državljanov Turčije ne bodo več obravnavane v pospešenem postopku

- da pri umiku Turčije iz seznama varnih izvornih držav ne moremo govoriti, da je Turčija razglašena za nevarno državo
- da se načelo nevračanja v vsakem primeru presoja pri vsakem odločanju o vrnitvi, ne glede na to, ali je bil koncept seznama varnih izvornih držav uporabljen ali ne.

Trenutno na ravni EU ni skupnega seznama varnih držav izvora. Po pregledu informacij o nacionalnih seznamih varnih držav izvora, pridobljenih preko informacijsko-dokumentacijskega sistema evropskega azilnega podpornega urada, je Turčija na nacionalnih seznamih varnih izvornih držav Hrvaške, Bolgarije in Madžarske.

Vlada Republike Slovenije dodaja še, da so se voditelji držav oziroma vlad EU in Turčija 18. marca 2016 dogovorili, da je treba z odločnim ukrepanjem končati nelegalne migracije iz Turčije v Evropo in jih nadomestiti z legalnimi potmi v okviru preselitev beguncev v Evropsko unijo. Dogovor je začel veljati 20. marca 2016, 4. april 2016 pa je bil določen kot datum začetka vračanja ljudi, ki so v Grčijo prišli po 20. marcu, in kot začetek izvajanja preselitev. Eden ključnih elementov dogovora je preselitev enega Sirca iz Turčije v države članice EU za vsakega Sirca, ki ga Turčija ponovno sprejme z grških otokov. Cilj programa, ki povezuje število Sircev, ki jih Turčija ponovno sprejme z grških otokov, in število Sircev, preseljenih s Turčije, je hitra nadomestitev neenakomernih tokov migrantov z urejenim in zakonitim procesom preseljevanja.

Dogovor se torej nanaša na sirske begunce v Turčiji in nima povezave z uvrstitvijo oziroma neuvrstitvijo Turčije na seznam varnih držav izvora zaradi notranjepolitičnega dogajanja v državi.

2. Zakaj je Vlada Republike Slovenije, namesto, da bi jih prenehala financirati in jih kazensko preganjala za vsa očitna kazniva dejanja, sedaj še popustila pritiskom tistih nevladnih organizacij, ki pomagajo ilegalnim migrantom pri vdoru preko meje Republike Slovenije, in umaknila Turčijo s seznama varnih izvornih držav, čeprav se v primerih, ko sta posameznikovo življenje in integriteta dejansko ogrožena, koncept varne izvorne države sploh ne uporablja; in bo posledica samo več zlorab in stroškov v zvezi s pravico do azila?

Policija je v zvezi z očitki o kaznivosti ravnanja nevladnih organizacij pri pomoči migrantom pripravila že več odgovorov na poslanska vprašanja. V zvezi s kaznivostjo ravnanj nevladnih organizacij, se je v konkretnem primeru posvetovala z Okrožnim državnim tožilstvom v Novem mestu ter z Vrhovnim državnim tožilstvom. Iz odgovorov tožilstva je razvidno, da je pri omenjenem ravnanju nevladnih organizacij v praksi težko konkretizirati vse znake uradno pregonljivih kaznivih dejanj in da jih je mogoče pravno okvalificirati kot pripravljalna dejanja, ki pa niso kazniva. Policija tako nima zakonske podlage za ukrepanje proti navedenim nevladnim organizacijam.

Odgovor na del vprašanja, ki se nanaša na umik Turčije s seznama varnih izvornih držav, je podan že v odgovoru na vprašanje pod št. 1.